

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000250

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-02-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильцюн Іван Іванович

2. Ivan I. Vasiltsun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0569-8482

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 23-03-2026

Спеціальність за освітою: 081 Право

Місце роботи здобувача: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11870

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за воєнні злочини: порівняльно-правовий аналіз
2. Criminal liability for war crimes: a comparative legal analysis

Реферат:

1. В умовах широкомасштабного вторгнення Російської Федерації дисертація є першим в Україні теоретико-прикладним дослідженням, присвяченим порівняльно-правовому аналізу кримінальної відповідальності за воєнні злочини. Досліджено історико-правові засади формування кримінальної відповідальності за воєнні злочини, що дало змогу виокремити шість періодів розвитку кримінальної відповідальності та покарання за воєнні злочини. Відзначено, що у давній та античний періоди сформувалися перші норми, спрямовані на обмеження жорстокості під час ведення війни, а також стали відомими перші прецеденти покарання осіб за порушення правил війни. Незважаючи на те, що тогочасні обмеження жорстокості під час збройних конфліктів були переважно релігійно-етичними та дисциплінарними, вони не мали гуманітарних цілей. Саме цей чинник вплинув на подальше утвердження засад справедливої війни та правил ведення війни. Крім того, аргументовано, що підвищений рівень суспільної небезпеки воєнних злочинів зумовлений особливою жорстокістю вчинення їх воєнними злочинцями через їх впевненість у безкарності і латентності. Відзначено, що суспільна небезпека у разі вчинення воєнних злочинів є об'єктивною властивістю таких злочинів і

реальним порушенням відносин у сфері міжнародного гуманітарного права. Небезпека воєнного злочину полягає не тільки в тому, що завдає або може завдати шкоди, а насамперед у посяганні на цінності суспільства. За результатами порівняльно-правового аналізу відповідальності за воєнні злочини у законодавстві зарубіжних країн та узагальнення судової практики запропоновано класифікацію воєнних злочинів, складену з урахуванням визначених елементів злочинів, які допомагають Суду у тлумаченні і застосуванні ст. 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Порівняльно-правовий аналіз відповідальності за воєнні злочини у країнах, які ратифікували та імплементували положення Римського статуту Міжнародного кримінального суду, проведено відповідно до чинного поділу правових сімей, зокрема романо-германської, англо-американської систем та системи релігійного права. Запропоновано у Розділі XX Кримінального кодексу України «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» закріпити поняття «воєнний злочин» та викласти його у такій редакції: «воєнний злочин – грубе або серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права у контексті як міжнародного збройного конфлікту, так і збройного конфлікту неміжнародного характеру, вчинення якого тягне за собою настання індивідуальної (командної) кримінальної відповідальності». Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 438 Кримінального кодексу України, включає такі форми: 1) жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням; 2) вигнання цивільного населення для примусових робіт; 3) розграбування національних цінностей на окупованій території; 4) застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом; 5) незаконне переміщення або депортація дитини, невинуватна затримка репатріації дитини, вербування або використання дитини для участі у збройному конфлікті, воєнних (бойових) діях; 6) інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; 7) віддання наказу про вчинення таких дій. Відзначено, що доповнення ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України такою формою воєнних злочинів, як «незаконне переміщення або депортація дитини, невинуватна затримка репатріації дитини, вербування або використання дитини для участі у збройному конфлікті, воєнних (бойових) діях» не враховує особливого статусу дітей як особливо уразливої групи у міжнародному гуманітарному праві. Також під час кваліфікації таких діянь виникає конкуренція окремої частини або спеціальної статті, коли та сама поведінка може підпадати під кілька статей без чітких критеріїв розмежування. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення кримінальної відповідальності за воєнні злочини та запропоновано авторську редакцію цих статей, зокрема: стаття 438 «Воєнні злочини проти особи», стаття 4381 «Воєнні злочини проти дітей», стаття 4382 «Воєнні злочини, пов'язані із примусовим переселенням населення», стаття 4383 «Воєнні злочини, пов'язані із використанням заборонених методів ведення війни», стаття 4384 «Воєнні злочини, які полягають у застосуванні заборонених засобів ведення війни», стаття 4385 «Воєнні злочини проти власності та культурних цінностей», стаття 4386 «Воєнні злочини проти осіб, що входять до складу гуманітарних операцій, медичного та духовного персоналу, а також у зв'язку з неправомірним використанням захисної символіки», стаття 4387 «Воєнні злочини проти здійснення правосуддя».

2. In the context of the large-scale invasion by the Russian Federation, this dissertation is the first theoretical and applied study in Ukraine devoted to a comparative legal analysis of criminal liability for war crimes. The historical and legal foundations of criminal liability for war crimes were studied, which made it possible to identify six periods in the development of criminal liability and punishment for war crimes. It is noted that in ancient and classical times, the first norms aimed at limiting cruelty during warfare were formed, and the first precedents for punishing individuals for violating the rules of war became known. Although the restrictions on cruelty during armed conflicts at that time were mainly religious, ethical, and disciplinary in nature, they did not have humanitarian goals. It was this factor that influenced the further establishment of the principles of just war and the rules of warfare. In addition, it is argued that the increased level of public danger posed by war crimes is due to the particular cruelty with which they are committed by war criminals because of their confidence in impunity and latency. It is noted that the public danger in the case of war crimes is an objective characteristic of such crimes and a real violation of relations in the field of international humanitarian law. The danger of a war crime lies not

only in the fact that it causes or may cause harm, but above all in the violation of the values of society. Based on the results of a comparative legal analysis of liability for war crimes in the legislation of foreign countries and a summary of judicial practice, a classification of war crimes has been proposed, compiled taking into account specific elements of crimes that assist the Court in interpreting and applying Article 8 of the Rome Statute of the International Criminal Court. A comparative legal analysis of liability for war crimes in countries that have ratified and implemented the provisions of the Rome Statute of the International Criminal Court was conducted in accordance with the current division of legal families, in particular the Romano-Germanic, Anglo-American, and religious law systems. It is proposed to enshrine the concept of “war crime” in Section XX of the Criminal Code of Ukraine, “Criminal Offenses Against Peace, Security of Humanity, and International Law,” and to word it as follows: “war crime – a gross or serious violation of the norms of international humanitarian law in the context of both international armed conflict and armed conflict of a non-international nature, the commission of which entails individual (command) criminal responsibility.” The objective side of the criminal offense provided for in Article 438 of the Criminal Code of Ukraine includes the following forms: 1) cruel treatment of prisoners of war or civilians; 2) expulsion of civilians for forced labor; 3) looting of national treasures in the occupied territory; 4) use of means of warfare prohibited by international law; 5) illegal transfer or deportation of a child, unjustified delay in repatriation of a child, recruitment or use of a child to participate in armed conflict, military (combat) operations; 6) other violations of the laws and customs of war provided for by international treaties, the binding nature of which has been approved by the Verkhovna Rada of Ukraine; 7) giving orders to commit such acts. It has been noted that the addition to Part 1 of Article 438 of the Criminal Code of Ukraine of such forms of war crimes as “unlawful transfer or deportation of a child, unjustified delay in repatriation of a child, recruitment or use of a child to participate in armed conflict, military (combat) actions” does not take into account the special status of children as a particularly vulnerable group in international humanitarian law. Also, when qualifying such acts, there is competition between a separate part or a special article, when the same behavior may fall under several articles without clear criteria for differentiation. Recommendations have been formulated to improve criminal liability for war crimes, and the author's draft of these articles has been proposed, in particular: Article 438 “War crimes against persons,” Article 4381 “War crimes against children,” Article 4382 “War crimes related to the forced displacement of the population,” Article 4383 “War crimes related to the use of prohibited methods of warfare,” Article 4384 “War crimes consisting in the use of prohibited means of warfare,” Article 4385 “War crimes against property and cultural property,” Article 4386 “War crimes against members of humanitarian operations, medical and spiritual personnel, as well as in connection with the unlawful use of protective symbols,” Article 4387 “War crimes against the administration of justice.”

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Національна безпека і оборона

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Васильцун І.І. Генеза кримінальної відповідальності за воєнні злочини. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 9. С. 307–312.
- Васильцун І.І. Поняття та суспільна небезпека воєнних злочинів. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 10. С. 608–611.
- Васильцун І.І. Історичні аспекти кримінальної відповідальності за вчинення воєнних злочинів. Юридичний бюлетень. 2024. № 32. С. 80–86.
- Медвідь Л.П., Васильцун І.І. Відповідальність за скоєння воєнних злочинів у контексті міжнародного права Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 10. С. 519–523.

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативно-правових документів

Соціально-економічна спрямованість: на основі аналізу чинного законодавства України, міжнародного досвіду та результатів доктринальних досліджень сформувані концептуальні засади кримінальної відповідальності за вчинення воєнних злочинів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U001864

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Медвідь Людмила Петрівна

2. Ludmila P. Medvid

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0035-9748

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кришевич Ольга Володимирівна

2. Olha V. Kryshevych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6136-8106

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=KN Gh2tIAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. КОМИССАРОВА НАТАЛЯ ОЛЕКСАНДРІВНА
2. Natalia O. Komissarova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6895-6891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський інститут Національної гвардії України

Код за ЄДРПОУ: 44633214

Місцезнаходження: вул. Оборони Києва, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приполова Людмила Іванівна
2. Liudmyla I. Prypolova

Кваліфікація: к. ю. н., с.д., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8429-1866

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алієв Роман Вагіфович
2. Roman V. Aliiev

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4309-3652

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лошицький Михайло Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лошицький Михайло Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Горбач Олександр Олексійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна